

Profielkeuze
havo/vwo/gymnasium
‘Wie zijn eigen weg volgt,
verdwaalt nooit’!
Amadeus Lyceum, Vleuten

Algemene informatie over de 4 havo/vwo/gymnasium profielen

Er zijn vier profielen, zowel op het havo als op het vwo:

1. Natuur en Techniek

Dit profiel is vooral gericht op exacte studies en techniek.

2. Natuur en Gezondheid

Dit profiel is gericht op de medische en biologische richtingen, maar ook technische en natuurwetenschappelijke richtingen behoren tot de mogelijkheden.

3. Economie en Maatschappij

Dit profiel is gericht op vervolgopleidingen met het accent op de economische vakken. Je kunt hierbij denken aan economie, handel, management, communicatie of toerisme.

4. Cultuur en Maatschappij

Dit profiel is gericht op vervolgopleidingen in de sectoren sociaal, onderwijs, kunst en cultuur.

De vier verschillende profielen bereiden voor op verschillende studierichtingen. Met de keuze voor een profiel kies je dus ook al voor een richting in het vervolgonderwijs. Elk profiel bestaat uit een gemeenschappelijk deel, een profieldeel en een vrij deel.

Studielasturen (slu)

De omvang van een vak wordt uitgedrukt in een aantal uren studielast. In de studielast zijn alle onderdelen van het studieprogramma inbegrepen:

- lesuren
- huiswerk en zelfstudie, zelfwerkzaamheid
- toets tijd en examentijd
- excursies e.d.

De studielast voor 4 en 5 havo is in totaal 3200 slu (dus 1600 slu per jaar). De studielast voor 4,5 en 6 vwo is 4800 slu (1600 slu per jaar). Je bent ongeveer 40 uur per week met school bezig. Zie <https://profielkeuze.gompas.nl> voor de studielast per vak.

Gemeenschappelijk deel

Het gemeenschappelijk deel is voor ieder profiel gelijk.

Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Levensbeschouwing, Lichamelijke Opvoeding, Profielwerkstuk, Studietijd, Projecten, werkweken, excursies en Loopbaanontwikkeling en begeleiding zijn verplichte onderdelen.

Op het profielkeuzeformulier zie je dat er verschillen zijn tussen havo, vwo en gymnasium. Op het vwo is een tweede vreemde taal verplicht, op de havo niet. Als je gymnasium doet volg je Klassieke Culturele Vorming in plaats van Culturele Kunstzinnige Vorming en je kiest Latijn en/of Grieks; Klassieke Culturele Vorming maakt hierbij deel uit van de vakken Grieks en Latijn: je volgt dus Griekse Taal en Cultuur en/of Latijnse Taal en Cultuur.

Profieldeel

Het profieldeel bestaat uit vakken die kenmerkend zijn voor het profiel. Je ziet dat er verschillen zijn tussen havo en vwo/gymnasium wat betreft het profieldeel Cultuur en Maatschappij. Op de havo is wiskunde niet verplicht in dit profiel. Je bent in dit profiel wel verplicht om een tweede moderne vreemde taal te kiezen. Op het vwo/gymnasium hoef je in het profiel niet opnieuw te kiezen voor een taal. In het gemeenschappelijk deel is immers verplicht een tweede vreemde taal opgenomen.

Vrije deel: Keuze examenvak en vrij deel

In het vrije deel kies je één keuze examenvak. Daarnaast kun je nog een keuze voor een extra examenvak kiezen uit alle vakken die we op het Amadeus Lyceum aanbieden, mits je aan de voorwaarden voldoet voor het volgen van een extra examenvak. Leerlingen krijgen bij de overstap van de onderbouw naar de bovenbouw de mogelijkheid om een extra vak te kiezen. Ze motiveren hun keuze in een gesprek met hun mentor of decaan. Het extra vak wordt in beginsel in het rooster opgenomen. Als dat niet (geheel) lukt, maken leerling en afdelingsleider in samenspraak met de mentor maatwerkafspraken voor het rooster dat de leerling gaat volgen (inclusief één of meerdere lesblokken voor het extra vak).

Aandachtspunten: als leerlingen kiezen voor een extra vak en we dat ook in het rooster opnemen, denken we dat het wenselijk is dat leerlingen dat vak minimaal één volledig schooljaar volgen.

Van de eerste fase(klas 1,2,3) naar de tweede fase(4,5, 6) op het Amadeus Lyceum

1. De tweede fase: algemene informatie

Straks komen jullie in een nieuwe fase namelijk de tweede fase! In de bovenbouw krijgen jullie te maken met het PTA: het Programma van Toetsing en Afsluiting. Het PTA is een wettelijk document waarin staat beschreven wat de leerling moet kennen en kunnen om het examentraject goed te doorlopen. Belangrijk om te weten is dat in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs in Nederland de leerling voor ieder vak geleidelijk zijn eindcijfer opbouwt. Ieder cijfer dat meetelt in dit eindcijfer, noemt men een schoolexamencijfer (SE). Bij vakken die geen Centraal Examen kennen, bepaalt dit opgebouwde schoolexamencijfer voor 100% het diplomacijfer. In het schoolexamencijfer tellen schriftelijke toetsen (schoolexamentoetsen), PO's (praktische opdrachten) en handelingsdelen (verplichte opdrachten) mee die in het PTA (Programma van Toetsing en Afsluiting) staan vermeld. Voor de havo en het vwo/gymnasium geldt ongeveer hetzelfde. Voor de vakken die niet met een Centraal Examen afgesloten worden, geldt dat het schoolexamencijfer ook direct het eindcijfer is. Voor vakken die wel een Centraal Examen hebben, geldt de formule (School Examen + Centraal Examen) / 2.

Het schoolexamen wordt opgebouwd in de hele bovenbouw. Dit is voor de havo de laatste 2 jaar (klas 4 en 5) en voor het vwo/gymnasium de laatste 2 jaar (klas 5 en 6). (Bijna) alle cijfers van toetsen en PO's (Praktische Opdrachten) tellen mee. Voor handelingsdelen wordt in het algemeen geen cijfer gegeven, maar een beoordeling in O, V of G. De handelingsdelen moeten allemaal voldoende zijn afgerond voor het Centraal Examen, anders volgt uitsluiting voor dat examen.

Wat betekent bovenstaande informatie nu voor jullie in de praktijk? In ieder geval dat het belangrijk is om vanaf het begin van het schooljaar de focus op het leerproces te houden. Goed kunnen plannen is dus van wezenlijk belang. Daarnaast gaan ook studievoordigheden als bijvoorbeeld het verzamelen en lezen van informatie, het onderscheiden van hoofd- en bijzaken, samenvatten en aantekeningen maken een grotere rol spelen. Voor meer informatie over het PTA per vak verwijs ik jullie door naar intranet. Daar vinden jullie het complete Programma van Toetsing en Afsluiting voor alle vakken.

2. Specifieke vakkeninformatie tweede fase

Grieks of Latijn (1 verplicht vak in gemeenschappelijk deel Gymnasium)

In de tweede fase staan cultuur, literatuur, tekstbegrip en vertaalvaardigheid centraal maar dan op een hoger niveau. In 4-Gymnasium rond je de taalverwerving af en ga je over op het lezen van Griekse en/of Romeinse auteurs: de keuze van de te behandelen schrijvers is afhankelijk van het eindexamen. In 5-Gymnasium houd je je bezig met het vertalen en interpreteren van literaire teksten van Griekse en/of Latijnse auteurs en in 6-Gymnasium houd je je het gehele jaar bezig met je examenschrijver of -thema. Het examen bestaat voor 50% aan tekstbegrip/interpretatie/receptie (gelezen teksten) en voor 50% vertaalvaardigheid (van een ongelezen tekst).

Voorbeelden van schrijvers en teksten die aan bod kunnen komen:

Grieks:

- Homeros: heldenverhalen over de Trojaanse Oorlog of de reizen van Odysseus
- Herodotos: Griekse geschiedenis: verschillen tussen Oost en West
- Euripides: onmogelijke beslissingen en tragische misverstanden op het toneel
- Plato: filosofie: wat is wijsheid? wat is liefde? wat is het goede leven?
- Sappho: heftige liefdesgevoelens van een geniale dichteres

Latijn:

- Vergilius: heldenverhalen van Aeneas, Trojaanse held en voorouder van de Romeinen
- Ovidius: dramatische verhalen over gedaanteverwisselingen
- Livius: de grootste helden uit de Romeinse geschiedenis en de grootste vijanden van de Romeinen
- Plautus: slapstick en komische misverstanden op het toneel
- Seneca: filosofie: wat is het goede leven? hoe ga je om met emoties?
- Catullus: heftige liefdesgevoelens van een geniale dichter
- Cicero: briljante redevoeringen in ingewikkelde politieke situaties

Naast het kennismaken met de Griekse en Romeinse literatuur is er aandacht voor de cultuurcomponent van het vak. In de bovenbouw maak je dieper kennis met de wereld van de Grieken en Romeinen: kunst, toneel, filosofie en verhalenschat zorgen voor een brede blik. Tenslotte is er aandacht voor receptie: het voortleven van de Griekse en Latijnse cultuur in later tijd. Excursies naar onder andere Amsterdam en het Middellandse Zeegebied vormen een hoogtepunt in het gymnasiumprogramma.

Nederlands

Volgend jaar gaan we beginnen met leesvaardigheid oftewel begrijpend en technisch lezen. Verder gaan we een betoog schrijven voor een cijfer, een debat voeren en een spellingtoets maken. En natuurlijk lezen we ook nog fictie tussendoor. Dat is dan weer niet voor een cijfer en dus iets relaxter van aard. Wat ook heel relaxed is, is dat je eigen keuzes kunt maken bij Nederlands: je kunt zelf bepalen waarover je wilt schrijven, wilt debatteren en je kunt binnen grenzen je eigen boeken kiezen om te lezen. En geloof het of niet: voor iedereen is een leuk boek te vinden, zelfs bij de échte literatuur. Maar leesvaardigheid is dus de belangrijkste vaardigheid bij Nederlands, omdat het ook in het examen getoetst wordt. Kortom: blijf vooral lezen op het Turkse strand of in je luie stoel in de achtertuin! Van lezen word je slimmer.

Engels

Engels is in de tweede fase anders dan in de onderbouw. In de onderbouw ben je bezig met het opbouwen van kennis. Je leert woorden en je leert grammatica en dat wordt getoetst. Daarnaast ben je ook bezig met de vaardigheden (lezen, luisteren, schrijven, spreken), in projectvorm of door middel van een creatieve opdracht. In de tweede fase zal je voornamelijk bezig zijn met de vaardigheden. Elke periode focus je op twee vaardigheden A en B: A wordt getoetst en B komt aanbod in de periode daarna. Daarbij maak je kennis met literatuur: je leest boeken/gedichten, je leert iets over de periode waarin het geschreven is, je maakt kennis met literaire termen en je verwerkt je kennis in de opdrachten.

Voor het vwo zal er naast de vaardigheden ook aandacht worden besteed aan literatuurgeschiedenis en het doen van kleinschalig onderzoek. Je zult bijvoorbeeld kijken naar de Romeinse invasie van Engeland, een verhaal lezen van vóór het jaar 1000, en Shakespeare sonnetten leren lezen. Daarnaast kun je onderzoek doen naar andere aspecten van een taal, zoals invloed van moedertaal, vertalen, vergelijkingen film/boek en verschillen van bijvoorbeeld Amerikaans en Brits Engels.

Uiteraard gebeurt dit verwerken allemaal in het Engels, zodat je optimaal bezig bent met de taal. Uiteindelijk zal je examen bestaan uit een reeks teksten met bijpassende vragen. Good Luck!

Frans

In de onderbouw heb je met alle vaardigheden kennis gemaakt. Ook heb je veel geleerd over grammatica en vocabulaire. In de tweede fase verschuift het accent van grammatica en vocabulaire naar de vaardigheden. Dit betekent dat de vocabulaire- en grammaticatoetsen minder worden. Tijdens het centraal examen worden alle talen getoetst door middel van leesvaardigheid. “Een reis zonder doel, is een verloren reis”. In de tweede fase gaan jullie, in havo 4 of vwo 5 deelnemen aan een reis naar Parijs. Ook zal er een dagexcursie naar Lille op het programma staan. Uiteraard staan deze trips in het teken van de Franse Taal & Cultuur. *Amusez-vous bien!*

Duits

Grüß dich! Herzlich Willkommen! Servus!

Duitsland, het land van Angela Merkel, maar ook het land van inspirerende dichters en denkers. Van grote namen als Goethe en Schiller heb je misschien wel eens gehoord. Maar ken je ook Bernhard Schlink of Patrick Süskind? Die namen zeggen je misschien niets, maar wellicht ken je wel de succesvolle films *Der Vorleser* en *Das Parfum*, die gebaseerd zijn op hun boeken? In de bovenbouw richten we ons bij Duits op lees-, luister-, schrijf-, spreek- & gespreksvaardigheid, waarbij we grammatica en woordenschat benaderen als hulpmiddelen om je Duitse taalvaardigheid te verbeteren.

In de bovenbouw leren we de Duitse taal aan de hand van verschillende (grotere) thema's. We leren bijvoorbeeld het Duitsland tussen 1945-1990 beter kennen en gaan dieper in op de huidige (politieke) situatie in de Duitstalige samenleving. Ook verdiepen we ons aan de hand van *Kurzgeschichten*, gedichten en actuele literatuur in de rijke Duitstalige cultuur- & literatuur(-geschiedenis), ontdekken we hoe je een taal leert en beantwoorden we de vraag hoe het komt dat mensen elkaar over grenzen heen, ondanks verschillende dialecten, toch kunnen verstaan.

Veel aandacht gaat uit naar ervaren: het daadwerkelijk in de praktijk toepassen van alles wat je bij Duits leert! Zo organiseren we een gastles van iemand die vertelt over zijn/haar leven in het voormalige Oost-Duitsland en bezoeken we tijdens de kerstperiode in het kader van het Goethe-project (havo 5 & vwo 6) Düsseldorf. In vwo 4 krijg je de kans om deel te nemen aan een uitwisseling met leerlingen uit Potsdam (Berlijn). In oktober komen de Duitse leerlingen een week lang naar Vleuten en in maart bezoeken wij deze leerlingen in Potsdam. Een hele bijzondere ervaring: een week lang ben je geen toerist, maar een inwoner van Potsdam/Berlijn en ervaar je hoe Duitse leeftijdsgenoten leven. Een reis om nooit te vergeten!

Het hoogtepunt bij Duits is de reis naar Wenen in havo 4 & vwo 5! Vijf dagen lang word je ondergedompeld in alles wat deze prachtige stad te bieden heeft op het gebied van eten, uitgaan, cultuur en geschiedenis. Al twee jaar op rij is deze reis een groot succes en worden er herinneringen voor het leven gemaakt!

Spaans

¡Bienvenidos!

Net als bij de andere talen staan bij het vak Spaans in de tweede fase de vaardigheden centraal; spreken, schrijven, luisteren en lezen. Ook besteden we aandacht aan Spaanstalige cultuur en literatuur. Het doel is dat je echt leert communiceren in het Spaans en niet alleen woordjes of regels stamp. Dit doe je door de geleerde woordjes en regels actief toe te passen bij allerlei verschillende opdrachten, zowel samen als individueel. Denk daarbij aan de opdrachten die je dit schooljaar voor je portfolio hebt gemaakt of nog gaat maken, zoals filmpjes maken, gesprekjes voeren, presentaties houden en brieven en artikelen schrijven over gelezen teksten. Ook gaan we dieper in op de Spaanse en Latijns-Amerikaanse samenleving, geschiedenis, kunst, cultuur, literatuur en film. We werken met portfolio-opdrachten die aansluiten bij de vaardigheden. Daarnaast zijn er portfolio-opdrachten die de woordenschat en grammatica uitbreiden. In 4 en 5 havo en 5 en 6 vwo vormen de portfolio-opdrachten een onderdeel van het PTA, samen met de vaardighedentoetsen.

Daarnaast bieden de vakken Spaans, Nederlands, Frans en Duits op het Amadeus Lyceum de mogelijkheid om deel te nemen aan het programma Taaltalent. Dit programma is voor leerlingen uit 5 en 6 vwo en wordt georganiseerd in samenwerking met de opleiding Interculturele Communicatie aan de Universiteit Utrecht. Hierbij volg je colleges aan deze opleiding, krijg je een kijkje in de keuken van de Interculturele Communicatie en de universitaire wereld en doe je inspiratie op voor je PWS in 6 vwo. Om te ervaren hoe het is in een volledig Spaanstalige omgeving te zijn, gaan we in 4 havo en 5 vwo naar Spanje! We leren het land en de mensen kennen, we bezoeken musea en andere interessante en leuke plekken, proeven de Spaanse keuken en je bereidt daar een deel van je Spaanse mondeling voor.

¡Hasta pronto!

Aardrijkskunde: de wereld in jouw handen!

Aardrijkskunde gaat over jou, over jouw wijk, jouw stad en de wereld waar jij in leeft. Aardrijkskunde gaat over mensen en gebieden. Heb jij interesse in de wereld om je heen en een brede interesse? Dan is aardrijkskunde iets voor jou!

Bij aardrijkskunde leer je hoe je verschillende verschijnselen kan beschrijven en verklaren. Je leert goed kijken naar *wat* je ziet en na te denken over *waarom* je verschijnselen ziet op een specifieke plaats. Je kan de vaardigheden die je leert bij aardrijkskunde later bij verschillende studies gebruiken om een onderwerp vanuit verschillende perspectieven te benaderen.

Twee soorten aardrijkskunde

In de bovenbouw kijken we naar gebieden en naar verschijnselen in die gebieden. In de bovenbouw kijk je bij aardrijkskunde naar twee verschillende dingen:

- *Sociale geografie* gaat over mensen. Hierbij leer je te verklaren hoe mensen hun omgeving inrichten om er te wonen, werken en ontspannen en wat daar de gevolgen van zijn. Het gaat onder andere over globalisering, kenmerken van de bevolking, ontwikkelingen van stad en platteland, welvaart, ontwikkelingslanden en afval-, water of verkeersproblemen in grote steden.
- *Fysische geografie* gaat over de natuur. Hierbij leer je te verklaren hoe natuurlijke verschijnselen over de wereld zijn verspreid. Het gaat onder ander over aardbevingen, bergen, bodems, ecosystemen, gletsjers, klimaten, oceanen, overstromingen, rivieren, tornado's, vulkanen en het weer.

Leuk hoor, maar wat kan je er mee?

Met aardrijkskunde kan je heel veel! Logische studiekeuzes waar het vak verder uitgediept wordt zijn sociale geografie, fysische geografie, milieuwetenschappen of aardwetenschappen. Maar ook sociologie, psychologie, politicologie, culturele antropologie, bos- en natuurbeheer en watermanagement zijn studierichtingen waar je je aardrijkskundige kennis en vaardigheden goed kunt toepassen.

Check ook eens **www.gogeo.nl** voor meer info over interessante studies!

Geschiedenis

Geschiedenis in de bovenbouw is een tijdreis van de eerste mensen tot het einde van de 20e eeuw: van grotschilderingen tot kruistochten tot wereldoorlogen, alles wordt behandeld. Het doel is dat je aan het eind van je schoolcarrière de dingen die in het verleden zijn gebeurd, goed kunt plaatsen in de grote lijn van de geschiedenis. Je kunt je als het ware oriënteren in het verleden. Daarom noemen we dit de oriëntatiekennis. Naast deze historische overzichtskennis is het ontwikkelen van historische vaardigheden belangrijk. Dit betekent dat je kritisch leert kijken naar bronnen uit het verleden en onze tijd. Dat kunnen bijvoorbeeld teksten zijn, maar ook schilderijen of filmfragmenten.

De oriëntatiekennis is gestructureerd in tien tijdvakken. Per tijdvak leer je over de belangrijkste ontwikkelingen. Zo leer je bijvoorbeeld over de Tijd van Televisie en Computers over de rol van propaganda en massacommunicatie. Het eindexamen gaat over de oriëntatiekennis, voor Havo vanaf 1500, voor VWO over de hele geschiedenis. In VWO4 ligt de nadruk dus meer op de vroege geschiedenis dan in Havo 4. Een aantal periodes (de historische contexten) krijgt speciale aandacht, ook in het examen.

Voor Havo gaat het om:

- Het Britse Rijk (1585-1900)
- Duitsland in Europa (1918-1991)
- Nederland (1948-2008)

Voor VWO zijn dit de historische contexten

- Steden en burgers in de Lage Landen (1000-1700)
- Verlichting (1650-1900)
- Duitsland in Europa (1918-1991)
- China (1848-2001)

Werkwijze: we maken in de bovenbouw gebruik van de methode Memo. Naast een handboek zal je ook gebruik maken van een apart katern waarin de historische contexten worden uitgewerkt. Regelmatig zul je je historische vaardigheden in praktijk brengen in een praktische opdracht (een PO). Het vakportaal geschiedenis op de ELO biedt ondersteunend materiaal.

Economie

Economie is voortdurend in het nieuws. Als je het nieuws ziet, gaat het over banken, consumenten (vertrouwen), wisselkoersen, werkloosheid, prijsstijgingen (inflatie), investeringen enzovoorts.

Bij economie staan we in de tweede fase stil bij allemaal zaken die spelen in de samenleving en we volgen hierbij nadrukkelijk de actualiteit. Veel zaken hangen met elkaar samen. De verkiezing van Trump in de VS leidde tot een stijging van de aandelenkoersen en de rentestand in VS en tot een hogere wisselkoers van de dollar ten opzichte van de euro. Hierdoor wordt een vakantiebezoek aan de VS voor Nederlanders duurder. Bij het vak economie wordt dit allemaal uitgelegd. Het gaat ook om economische keuzes die moeten worden gemaakt door gezinnen en bedrijven met geld in de hoofdrol. De keuzes die bijvoorbeeld voorliggen zijn:- Wil ik geld verdienen of kies ik voor vrije tijd?- Wil ik nu iets kopen en ga daarvoor geld lenen of ga ik sparen om iets in de toekomst te kopen?- Wat wordt de prijs van mijn product en wat doen mijn concurrenten?- Ga ik investeren en doe ik dat in personeel of machines?

Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn onder andere:

- Gedragseconomie (hoe houden concurrenten elkaar in de gaten of wat doen de een bij een bepaalde actie van de ander zoals een aangekondigde prijsverlaging)
- Werkloosheid (oorzaken en de oplossingen),
- verschillende markten en markt vormen (bijvoorbeeld is er maar 1 aanbieder van een product zoals de NS of zijn er zoals bij de supermarkten),
- de rol en de invloed van de overheid (bijvoorbeeld over de belastingen) en
- de handel met het buitenland en problemen in de Eurozone (oorzaak en gevolg van de bankencrisis, schuldencrisis) enz.

Deze onderwerpen behandelen we in verschillende lesbrieven. De opzet hiervan kun je vergelijken met jullie lesbrief in het derde jaar.

Voor wie is economie nuttig?

1. Het is een algemeen vormend vak. Je krijgt inzicht in het functioneren van de samenleving.

2. Je leert verbanden leggen / redeneren
3. Diegene die een algemeen economische studie gaan volgen

Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële persoonlijke zelfredzaamheid

Het vak bedrijfseconomie bestaat uit drie onderdelen: bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële persoonlijke zelfredzaamheid.

Op het profielkeuzeformulier is het vak bedrijfseconomie aangegeven met de officiële benaming: “Bedrijfseconomie, Ondernemerschap en Financiële zelfredzaamheid”. Op je rooster komt te staan “Bedrijfseconomie”.

1) Bedrijfseconomie:

Bij bedrijfseconomie gaat het over hoe een bedrijf functioneert in een wereld waar zij met allerlei belanghebbende (medewerkers, klanten, leveranciers, overheid, aandeelhouders etc.) rekening moet houden. De eigenaren willen dat het bedrijf winst maakt. Het personeel wil zekerheid van werk en een goed loon. De banken die geld uitgeleend hebben willen zekerheid dat het bedrijf rente en aflossing kan terugbetalen. De leveranciers van producten willen een goede inkoopprijs en langdurige inkoopcontracten. De overheid wil hoge winstbelasting. De buurt wil niet te veel overlast. Kortom, het management (bestuur) van een bedrijf moet inspelen op onder andere deze belangen. Meestal gaat het goed, denk bijvoorbeeld aan Facebook en Tesla. Maar soms loopt het slecht af, denk bijvoorbeeld aan V&D dat in december 2015 failliet werd verklaard. Bij Bedrijfseconomie ga je zitten op de stoel van het management en leer je managementproblemen binnen een organisatie te analyseren, aan te pakken en op te lossen.

2) Ondernemerschap

De tweede onderdeel van het vak bedrijfseconomie is ondernemerschap. Elk jaar starten in Nederland ongeveer 40.000 mensen een eigen onderneming. Dat kan een horecaonderneming, fitnesscentrum, consultancybureau, onlineondernemer of een winkel zijn. De overheid vindt het ook erg belangrijk dat de starters goed zijn voorbereid. Bij bedrijfseconomie leer je als (kleine) ondernemer boekhouden en marketing. Uit onderzoek blijkt dat van de startende ondernemers een deel al in het eerste jaar ermee stopt vanwege onvoldoende kennis van boekhouden en marketing.

3) Financiële persoonlijke zelfredzaamheid

In de loop van het leven komt iemand voor belangrijke beslissingen te staan: studeren, op jezelf wonen, huis kopen, hypothecaire lening afsluiten, trouwen, scheiden, schenken en erven. Daarnaast moet de toekomstige burger ook zelf gaan zorgen voor de oudedagsvoorziening. De verzorgingsstaat wordt vervangen door een participatiesamenleving waardoor de overheid minder zal zorgen voor sociale zekerheid. De burger moet zelf gaan beleggen. Hiertoe moet je financiële overzichten van bedrijven kunnen lezen en moet je weten waarin je kunt beleggen: aandelen, obligaties enzovoorts. Je moet de risico's kunnen inschatten van bepaalde beleggingen, bijvoorbeeld dat het uitlenen van geld aan Philips minder riskant is dan aan de Griekse overheid. Momenteel is vaak in het nieuws dat veel particulieren met grote schulden te maken hebben. Dit kan je voorkomen door je financiële kennis uit te breiden. Bij

Bedrijfseconomie leer je de financiële gevolgen van bepaalde keuzes te doorgronden. De burger moet dus komen tot financiële persoonlijke zelfredzaamheid. Op dit moment is er een landelijke discussie over Onderwijs 2032. Verheugend is dat het ministerie van Onderwijs zelf aangeeft dat ondernemerschap en financiële persoonlijke zelfredzaamheid hierin erg belangrijk zijn. Kortom, bij Bedrijfseconomie wordt dit behandeld.

Voor wie is Bedrijfseconomie nuttig?

1. Voor als je later in een onderneming carrière wil maken. Je groeit dan door naar hogere functies waarbij je managementtaken gaat vervullen.
2. Voor diegene die later een eigen onderneming willen starten.
3. Voor iedereen als je kijkt naar het onderdeel financiële persoonlijke zelfredzaamheid.
4. Voor diegene die een bedrijfseconomische vervolgopleiding gaan doen zoals toerisme, accountancy, Bedrijfskunde MER enz.
5. Bij veel vervolgstudies wordt “bedrijfseconomie” aangeboden als “bijvak”/ minor.

Als je kiest voor het profiel E&M, heb je economie verplicht. Daarnaast kun je als profieldeel vak “Bedrijfseconomie” kiezen. De meeste leerlingen doen dit ook omdat dit twee vakken zijn die elkaar aanvullen.

Als je kiest voor de profielen C&M, N&T, N&G kun je in het vrije deel “Bedrijfseconomie” kiezen.

Maatschappijwetenschappen

In de bovenbouw (vanaf havo/vwo/gymnasium 4) is het voor jou mogelijk om het (profiel)keuzevak maatschappijwetenschappen te volgen. Maatschappijwetenschappen is een vak dat gaat over alles wat te maken heeft met hoe mensen samenleven. Het gaat over hoe je je als mens aanpast aan je omgeving (psychologie) over hoe groepen met elkaar samenleven (sociologie), op welke manier hierdoor regels ontstaan (politicologie) en wat te doen als mensen zich niet aan de regels houden (rechten). Het keuzevak maatschappijwetenschappen heeft 320 (havo) of 440 (vwo) studielasturen (drie blokken per week). Maatschappijwetenschappen wordt in havo 5 of vwo 6 afgesloten met een centraal eindexamen.

Waarom

maatschappijwetenschappen?

1. Bij maatschappijwetenschappen leer je de wereld om je heen te begrijpen. Zodoende kun je een mening vormen over uitspraken van deskundigen als

politici, directeuren van grote organisaties, maar ook die van je docenten en ouders. Waar komen al die meningen vandaan en berusten die meningen wel op 'de waarheid'?

2. Maatschappijwetenschappen bereidt je goed voor op verschillende HBO- en universitaire opleidingen. Zo vormt maatschappijwetenschappen voor havisten de beste voorbereiding voor studies als Management, Economie en Recht, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Psychologie, PABO en journalistiek. Voor vwo'ers is maatschappijwetenschappen de beste inleiding op studies als Rechtsgeleerdheid, Sociologie, Psychologie, Criminologie of Antropologie.

Welke thema's komen bij maatschappijwetenschappen aan bod?

Het thema **VERHOUDING**. Door de aanval op het democratisch hart van de VS kan de internationale rol van Amerika veranderen. Aan bod komen vragen als:

- Hoe zien de mondiale machtsverhoudingen er in de toekomst mogelijk uit?
- In hoeverre is het voor Nederland van belang om

samen te

werken met andere landen?

Het thema's **BINDING** en **VORMING**. Máxima heeft na jaren in Nederland te zijn 'dé Nederlander' niet kunnen vinden. We vragen ons af:

- In hoeverre heeft Nederland een collectieve identiteit?
- Hoe is jouw identiteit opgebouwd?
- Waarom is de sociale ongelijkheid tussen Nederlanders met een

migratieachtergrond en autochtonen nog altijd relatief groot?

Het thema **VERANDERING**. Jij groeit in een andere wereld op dan je (groot)ouders. Als jij iets wilt weten, zoek je het gewoon met je smartphone op. Voor kennis ben je niet altijd meer afhankelijk van je ouders of docenten. Aan bod komen

vragen als:

- Welke processen hebben onze moderne samenleving gevormd?
- Welke invloed heeft globalisering op ons als individu en als samenleving?

Als je deze vragen wilt beantwoorden moet je onderzoek doen. Maar het ene onderzoek is het andere niet: de ene onderzoeker constateert dat de criminaliteit stijgt, de andere onderzoeker dat de criminaliteit daalt. Wie heeft nu gelijk? Bij maatschappijwetenschappen leer je kritisch kijken naar beweringen van zogenaamd deskundigen. Zo krijg je onderzoeksvaardigheden aangereikt die goed van pas komen bij andere vakken en bij je vervolgstudie!

Als je meer informatie wilt over maatschappijwetenschappen kun je mij altijd mailen of aanspreken!

Erwin Verweij (docent maatschappijwetenschappen)
e.verweij@amadeuslyceum.nl

Wiskunde

In de tweede fase wordt - net als in h/v3 - gewerkt met boeken van Getal & Ruimte. De laptop gebruiken we als ondersteuning. Op de ELO kun je antwoorden & uitwerkingen, plannings en extra ondersteunend materiaal vinden. Er zijn verschillende klassen volgend jaar: 4 havo A, 4 havo B, 4 vwo A, 4 vwo B en 4 havo/vwo D. Voor de leerlingen die wiskunde D gekozen hebben geldt dus dat havo en vwo bij elkaar in een klas zitten. De onderwerpen die we gaan behandelen in de vierde klas zijn:
wiskunde A: combinatoriek, statistiek, kansberekening, grafieken en formules
wiskunde B: meetkunde, grafieken en formules, algebra, vergelijkingen
wiskunde C:
wiskunde D: combinatoriek en kansberekening, (ruimte)meetkunde, wiskundige bewijzen, complexe getallen.

Scheikunde

Wat kun je van het vak scheikunde verwachten in de tweede fase? Je hebt in leerjaar 3 al kennis gemaakt met het vak scheikunde. Je ontdekte dat scheikunde alles te maken heeft met stoffen. Waar bestaan ze uit, welke eigenschappen kunnen ze hebben en hoe verklaar je die eigenschappen? Welke reacties kunnen ze aangaan en welke juist niet? Welke stoffen spelen in onze maatschappij een belangrijke rol en hoe kan de scheikunde bijdragen tot een groene economie? In de tweede fase komen al die

onderwerpen terug maar verbredend en verdiepend. Je gaat bijvoorbeeld veel meer leren over zouten. Keukenzout (natriumchloride) blijkt dan opeens vele broertjes en zusjes te hebben die zich soms precies zo gedragen als keukenzout maar soms ook niet. Geef daar maar eens een verklaring voor! Je zult zien dat je een hele grote hulp zult hebben aan het BINAS-tabellenboek. In BINAS vind je informatie waarmee je het gedrag van zouten kunt verklaren, of stoffen in aardolie of welke stoffen radioactief zijn of een verklaring waarom water zo'n bijzondere stof is. Dit zijn maar enkele voorbeelden. Kijk er maar eens in en dan met name in het rode deel, het scheikunde deel! Kom er één lenen in binas-1! (binas betekent biologie, natuurkunde, scheikunde). In die scheikundetabellen staat veel waarvan we het gebruik tijdens de lessen zullen uitleggen (niet alle tabellen gebruiken we overigens maar wel veel). Op deze manier krijg je een kijkje in de scheikundekeuken. Ik hoop dat het je nieuwsgierig maakt! Je gaat tenslotte niet naar de tweede fase omdat je alles al weet maar om er te leren. Welke eigenschappen zijn belangrijk als je scheikunde kiest?

1. Een zekere nieuwsgierigheid en bereidheid om dingen net zo lang uit te zoeken tot je het echt snapt.
2. Regelmatig aan het vak werken en niet pas kort voor de toets gaan leren (maar dat geldt natuurlijk voor meer vakken.)
3. Een voldoende, nog liever een 7 of hoger in de derde.

Succes met het kiezen voor een profiel. (N.B. Een natuurprofiel, NT of NG, bevat altijd het vak scheikunde).

Natuurkunde

Bij mens en natuur in de 1^e en 2^e klas en natuurkunde in de 3^e klas heb je al kennis gemaakt met enkele natuurkunde-onderwerpen zoals snelheid en versnelling, kracht, elektriciteit en energie. In de 4^e klas gaan we deze bekende en nieuwe onderwerpen zoals bijvoorbeeld straling, golven en trillingen, heelal verder onderzoeken. In het vwo komt daar ook nog magnetisme en kwantum bij.

Je zult enkele practica op school en op de Universiteit Utrecht doen.

De hoofdzaak bij dit vak is dat je ingewikkelde situaties weet terug te brengen naar kleinere delen die je met de geleerde stof en formules kunt uitleggen en oplossen.

Natuurkunde is standaard opgenomen in het profiel Natuur en Techniek (NT). Vanaf 2021 kun je bij het profiel Natuur en Gezondheid natuurkunde ook met wiskunde A kiezen. Bij de overige profielen mag je natuurkunde als extra vak zonder wiskunde B kiezen.

Bij veel studies wordt natuurkunde gevraagd als verplicht onderdeel. Denk bijvoorbeeld aan de medische en technische studies. Je kunt met natuurkunde in je pakket heel veel vervolgstudies kiezen, niet alleen natuurkunde.

Bijzonder weetje: veel mensen die natuurkunde of andere technische studies hebben afgerond worden zeer gewaardeerd in bijvoorbeeld, softwarebedrijven, technische industrieën, de gezondheid, milieu en financiële sector.

Biologie

“Biologie **IS** je dagelijks leven. Ieder moment van de dag vinden er miljarden biologische processen in je lichaam plaats: je haalt adem, denkt na, verteert voedsel, beweegt, etc. Je omgeving wordt beïnvloed door biologische processen en veel organismen en stoffen uit je omgeving hebben invloed op jou. Jij bent dus zelf een onderdeel van het vak biologie

De manier van werken tijdens biologie is in klas 4 anders dan in klas 1 en 2. In klas 1 en 2 moest je vooral veel leren en af en toe je kennis toepassen. In de tweede fase is het toepassen van kennis belangrijker dan de kennis op zich. Natuurlijk moet je ook dingen leren, want kennis die je niet bezit, kun je ook niet toepassen. Zo moet je bijvoorbeeld eerst weten hoe je bloed door je lichaam stroomt en wat gezonde voeding is voordat je een hartpatiënt een juist voedings- en sportadvies kunt geven.

We gebruiken in de bovenbouw het boek “Biologie voor Jou” van uitgeverij Malmberg. Je krijgt een boek met alle leerstof voor dat jaar. In klas 4 hebben we het bijvoorbeeld over cellen, gedrag, voortplanting en je eigen organen.

Het verschil tussen havo en vwo/gymnasium zit vooral in de manier waarop met de stof wordt omgegaan. Op de havo leer je vooral je kennis toe te passen op nieuwe situaties (T1 en T2). Op het vwo/gymnasium is toepassen en inzicht belangrijk (T2 en I).

Zowel in op de havo als het vwo/gymnasium mag je tijdens de lessen en toetsen het informatieboek Binas gebruiken. Dit is dezelfde Binas die je ook nodig hebt voor het vak scheikunde en natuurkunde.

Muziek

Wie muziek (of drama) kiest heeft de toekomst! Ook letterlijk. Bij muziek en drama train je vaardigheden die later in je werk heel belangrijk zullen zijn. Ik noem er 3:

1. **Jezelf presenteren.** Een paar voorbeelden hiervan:
 - een groep toespreken
 - je product of ideeën goed onder de aandacht brengen
 - leiding geven
 - naar een baan solliciteren
2. **Samenwerken.** Als je in een band muziek maakt moet je letterlijk naar elkaar luisteren anders heeft het geen zin. Onderling stem je voortdurend op elkaar af. Hoe prettig is het een collega te hebben die hierin getraind is. Iedereen wil graag collega's die kunnen communiceren en luisteren!
3. **“Out of the box” denken:** creativiteit, blijven ontwikkelen, vernieuwend denken, innoveren. De wereld en de techniek verandert steeds sneller. Welke banen zijn er over 10 jaar nog wel en welke niet meer? Niemand die het weet. Dit vraagt om “out of de box” denken. Dit train je met name bij de kunstvakken. Er word je immers gevraagd dingen te maken die er nu nog niet zijn.

Vroeger heette een kunstvak in je pakket een pretpakket: leuk maar je had er niet zoveel aan. Vandaag de dag gun ik **iedere leerling een kunstvak** in zijn pakket. Je gaat hier zoveel plezier van hebben.

4. **Persoonlijke ontwikkeling.** Kunst gaat over wie wij zijn. Kijk naar verdwenen culturen: we kennen vaak alleen nog hun kunst. Als je iets gaat maken, een song,

een compositie, leer je reflecteren op jezelf. Je moet wel nadenken over: wat vind ik mooi? wat vind ik belangrijk? wat wil ik zeggen? wie ben ik..wie wil ik zijn? Hierdoor leer je jezelf beter kennen, niet geheel onbelangrijk lijkt me. Daarom werken we in het bovenbouw programma ook veel samen met professionele muzikanten van buiten school. Dit zijn mooie rolmodellen waaraan je direct je vragen kunt stellen.

Muziek in de bovenbouw: werkwijze In de bovenbouw maken we muziek. Je doet dit samen met anderen. Veel leerlingen vinden het fijn dat iedereen dan ook heel serieus bezig is. Het is wel van belang dat je je partij thuis kunt voorbereiden. Een instrument thuis hebben is dan heel handig. Bij leerlingen die beginnen op een instrument wordt het soms geleend van een bekende, soms een huur(koop) regeling bij een muziekzaak of aangeschaft, 2^e hands of nieuw. Wel verstandig om even met de expert te overleggen zodat er geen miskoop plaats vindt.

Ben ik wel goed genoeg? Je hoeft niet al heel ervaren op je instrument te zijn. Je moet wel bereid zijn om te oefenen, anders werkt het niet met je bandgenoten.

Muziek in de bovenbouw: Het programma:

4HVG: Grote Prijs van Leidsche Rijn.

Tijdens de instructie repeteer je met je klasgenoten in een band. Je schrijft 2 nummers en speelt 1 cover en gaat daarmee optreden in een van de voorrondes van de Grote Prijs.

4H4,5V/G: Muziekavond: ieder jaar is er een muziekavond in een thema. Je kiest dan 2 covers om in te studeren. Voorafgaand komt er een professionele popmuzikant een middag workshops geven.

4H5VG: Werkweek muziek. Het hoogtepunt van je opleiding als muzikant hier op school: een week lang repeteren/componeren in muziekcentrum Tivoli Vredenburg. Op de vrijdagavond presenteren we dan onze compositie in "Cloud Nine". Vrij toegankelijk voor publiek. Aansluitend bezoeken we een klassiek concert in de grote zaal.

4V/G: Metaal Kathedraal. Je maakt samen met Beeldend en Drama een voorstelling op locatie

5HVG: Compositie wedstrijd in samenwerking met het Nederlands Blazers Ensemble.

5HVG: Doelgroeptheater: Samen met de acteurs van drama maak je een muziektheatervoorstelling voor groep 3 en 4 van een Basisschool uit de buurt.

5VG: Zingende beelden: we maken met een componist en choreograaf een performance. Deze presenteren we in Mei in het Maximapark tijdens Zingende beelden.

VG6: Je maakt je eigen compositie en presenteert deze in het theater. Je presenteert je compositie met de muzikanten die je zelf kiest: klasgenoten, vrienden en of je muzikale familieleden

H5VG6 Tot slot doen we nog een afsluitend project tijdens Me Myself and I. De H5 muzikanten presenteren hun eigen compositie/song. VG6 maakt een product met de hele groep. De groep muzikanten bepaalt zelf wat. Dit jaar gaan ze een eigen CD maken. Iedereen heeft een verschillende rol, muzikant, productie, arrangeur/componist.

Naast dit programma bieden we voor de leerlingen die een vakstudie willen gaan doen een cursus theorie aan. Deze valt buiten het reguliere programma en is dus optioneel.

Drama

Wat de kunstvakken onderscheidt van andere examen vakken is dat je een aantal **vaardigheden specifiek traint** die je bij je vervolgstudie of baan van nut kunnen zijn:

1. “Out of the box” denken. Creativiteit, blijven ontwikkelen, vernieuwend denken, innoveren. “Logica brengt je van A naar B, verbeelding brengt je overal”.
2. Persoonlijke ontwikkeling. (reflecteren, wie ben ik?, wat vind ik mooi/belangrijk?, wat wil ik?)
3. Observeren (nauwkeurig en zonder oordeel). Dit is voor veel beroepen van belang. Wetenschappelijk maar ook bijvoorbeeld maatschappelijk.
4. Presenteren (een groep toespreken, je product /ideeën onder de aandacht brengen, leiding geven).
5. Samenwerken in/met een team.

NB: Innoveren en creativiteit worden door huidige moderne bedrijven, los van de kunstensector, genoemd als belangrijke skills van nu.

Eerst 2 dramaleerlingen aan het woord:

Wat kun je verwachten?

Drama in de bovenbouw

In de bovenbouw acteer je veel tijdens de lessen. Je leert verschillende vormen van spelen, je kijkt naar prestaties van groepsgenoten maar ook van professionals. Daarnaast speel je voor verschillende soorten publiek; familie en vrienden, groep 3 / 4 basisschoolkinderen kinderen, 2^e jaars Amadeus leerlingen en een externe jury. Naast de dramalessen volg je ook kunst algemeen. Hierover lees je meer bij KUA. Hieronder staat opgesomd wat je allemaal bij het vak drama kunt verwachten.

Drama in de bovenbouw: Het programma

Leerjaar 4HVG

4HVG 3daags theaterproject intern.

Een theater kick-off met een 3 daags theaterproject intern bij de theatergroep Aluin met workshops van professionals en direct de eerste voorstelling voor publiek.

4HVG Dialoog.

Bestaande dialoog acteren (subtekst, stemgeving, fysiek spel), vormgeven en presenteren voor publiek in de theaterzaal.

4HVG improvisatie.

Leren hoe je een langere improvisatie scene opbouwt zoals in “de vloer op”. .

Leren om op alles ‘ja en’ te zeggen.

Leren om continue met nieuwe ideeën / impulsen te komen.

Officiële theatersportwedstrijd kijken in Utrecht

4HVG Theater op locatie.

Zingende beelden: we maken met een componist en choreograaf een performance.

Deze presenteren we in Mei in het Maximapark tijdens Zingende beelden.

Leerjaar 5 HVG

5HVG Doelgroeptheater.

Samen met de muzikanten maak je een muziektheatervoorstelling voor groep 3 en 4 van basisscholen.

5VG Grieks stuk.

Samen bezoeken van een Grieks stuk.

Acteren op hoog niveau. Transformeren in personage, schakelen met emoties, samenspel, fysiek spel, tekstzegging, podium bewustzijn. Overdag presentaties voor alle HVG3 groepen en 's avonds voor alle anderen.

5H/6VG Me, myself and I.

Je kiest een monoloog uit en een locatie in / rondom school.

Je houdt je eigen regie over het totale product.

Samen bezoeken van de eindmonologen van 4^ejaars acteurs van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Leerjaar 6VG

VG6 Eigen regie.

Jij als theatermaker bepaalt wat jouw acteurs gaan doen. Jij schrijft het script, draait de lessen, denkt na over vormgeving, muziek etc.

Heb je nog vragen? Stel ze vooral aan de experts drama!

Beeldende Vorming

In de tweede fase werken we bij Kunst Beeldend aan vier thema's per jaar en drie in het examenjaar. Bij veel opdrachten kun je zelf kiezen hoe je het aanpakt. Welk materiaal je gebruikt en welke technieken, is helemaal aan jou. Bij elk thema leggen we de link naar kunstenaars en onderwerpen uit de kunstgeschiedenis en de hedendaagse kunstwereld. Dat betekent dat bij alle thema's dus ook een stukje theorie komt kijken.

Thema's die we bijvoorbeeld behandelen zijn:

- abstracte kunst (Waarom maakt een kunstenaar een kunstwerk dat nergens op lijkt? Wat is daar het moeilijke van? Zit daar een gedachte achter? Dit ga je onderzoeken terwijl je zelf ook een abstract werk maakt)

- pop-art
- maatschappijkritische kunst (Hoe kun je door middel van kunst kritiek uiten op een hedendaags probleem in de maatschappij? We kijken dan naar kunstenaars zoals Banksy).
- straatfotografie (op buitenlandreis probeer je de stad te vangen in fotografie: de sfeer, de kenmerken)
- duurzaam wonen/bouwen
- originaliteit in de kunst (is origineel zijn belangrijk? En kan dat eigenlijk nog wel in 2021? En wat is originaliteit, als alles al gedaan is?)

We proberen elk jaar aan te sluiten bij een bijzonder project. Zo hebben onze leerlingen meegelopen in de Sint Maarten Parade met een eigen creatie. Ook hebben we samengewerkt met kunstenaars aan bijzondere projecten zoals het maken van een kookboek. En we sluiten de vierde klas af met een grote tentoonstelling/voorstelling in de Metaal Kathedraal. Dan werken we samen met muziek en drama. Daarnaast hebben we een aantal samenwerkingsprojecten met muziek en drama.

Zeker als je nu al weet dat je naar de kunstacademie wilt, kies je voor beeldend. De docent kan je helpen met het samenstellen van een portfolio, welke je kan gebruiken bij je toelating.

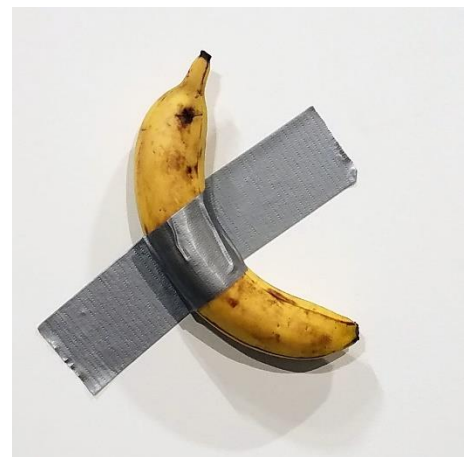

Yayoi Kusama, Filled with the brilliance of Life, 2011/2017

Welke vaardigheden ontwikkel je bij beeldend?

1. “Out of the box” denken. Creativiteit, blijven ontwikkelen, vernieuwend denken, innoveren. “Logica brengt je van A naar B, verbeelding brengt je overal”.
2. Persoonlijke ontwikkeling. (reflecteren, wie ben ik?, wat vind ik mooi/belangrijk?, waarom vind ik dat eigenlijk?, wat vindt een ander?, wat wil ik?)
3. Observeren (nauwkeurig en zonder oordeel). Dit is voor veel beroepen van belang. Wetenschappelijk maar ook

bijvoorbeeld maatschappelijk

Maurizio Cattelan, Comedian, 2019

4. Verwoorden en verbeelden van ideeën (hoe ga je van een idee naar een product? Hoe kun je dat idee zichtbaar maken voor een kijker? Welke stappen zet je in een proces?)

Heb je nog een vraag over beeldend in de bovenbouw? Stel deze dan zeker aan jouw expert!

STUDIEKEUZE

WELKE OPLEIDING LEVERT EIGENLIJK DE LEUKSTE MENSEN AF

The logo for Loesje, featuring the word 'Loesje' in a stylized, handwritten script. The 'L' is large and loops around the 'o'. The 'e' is small and loops around the 'j'. The 'j' has a long, sweeping tail that underlines the entire word.

loesje@loesje.nl
www.loesje.nl

Sport en Bewegen/Lichamelijke Opvoeding

Bij Sport & Bewegen gaan we onder andere aan slag met het PTA programma. Zo gaan we de verdieping in met onderdelen uit het betekenisgebied Spel, Atletiek, Turnen en Zelfverdediging en Klimmen. Ook ga je leren lesgeven aan je eigen klasgenoten. Daarnaast is er tijdens sportoriëntatie in de examenklassen een keuze uit diverse onderdelen. Bossaball, Beachvolleybal, Archery attack en Freerunning zijn een aantal onderdelen waarmee je tijdens verschillende lessen in aanraking kunt komen.

Als je nog vragen hebt over een vak, dan kun je die natuurlijk altijd stellen aan de vak expert.

Tot slot nog enkele opmerkingen over wat je na je schoolloopbaan op het Amadeus Lyceum kunt gaan doen?

HBO of WO; de verschillen

Als havist kan je doorstromen naar het hbo of naar het vwo(zie doorstroomprotocol). Soms(check dit op de website van de betreffende universitaire instelling!) kan een havist met een hbo propedeuse doorstromen naar een universitaire opleiding. Vwo leerlingen kunnen rechtstreeks naar de universiteit, maar zijn met hun vwo diploma natuurlijk ook toelaatbaar tot het hbo(soms met speciale excellentie/academische trajecten).

Hieronder een overzicht van de belangrijkste verschillen tussen hbo en wo.

Praktisch – theoretisch

Het onderwijs op hogescholen is meer praktijkgericht dan op universiteiten, die meer theoretisch zijn. Als je het doordenken en doorgronden van modellen en theorieën leuk vindt, pas je – wat dit punt betreft - beter op een universiteit. Wil je weten of het werkt, hoe het werkt en hoe het nog beter zou kunnen werken, dan ben je waarschijnlijk meer praktisch ingesteld en voel je je beter thuis op een hogeschool.

Concreet – abstract

De onderwerpen in de leerstof van het hbo zijn concreter dan op de universiteit, waar abstracte theorieën aan de orde komen.

Het hoger beroepsonderwijs (hbo) leidt op tot een specifiek beroep. In het wetenschappelijk onderwijs (wo) leer je veel over een bepaald vakgebied, maar de nadruk ligt op het analytisch en kritisch leren kijken naar de manieren waarop je dat vakgebied kunt benaderen. Je leert mondeling en schriftelijk een overtuigend betoog op te stellen en daaruit conclusies te trekken. Een academicus kan hierdoor in veel verschillende functies tot zijn recht komen; in personeelsadvertenties wordt dan ook vaak een “academisch denkniveau” gevraagd in plaats van specifieke kennis.

Toepassen – vernieuwen

Hogescholen richten zich vooral op het toepassen van bestaande methoden en technieken. Bij het toepassen wordt bekeken hoe zaken verbeterd kunnen worden. Op deze manier kun je een bijdrage leveren aan het verbeteren van het ontwerp van een model, een theorie of een proces. In feite is het een combinatie van toepassen en vernieuwend ontwerpen. Opleidingen aan een universiteit houden zich bezig met het gebied van ontwerpen en onderzoeken. Het gaat er meer om nieuwe ideeën (kennis), nieuwe processen of nieuwe producten te bedenken en die uit te testen, bij te stellen en te ontwikkelen op een praktisch en uitvoerbaar ontwerp. Ook het toepassen van theorieën en modellen gebeurt op universiteiten, dan bouw je voort op wat er al is.

Realiseren – onderzoeken

Heb je meer interesse in het efficiënt realiseren van een ontwerp, een product of een productieproces en minder belangstelling voor de gronden waarop deze tot stand zijn gekomen, dan pas je op dit punt beter bij een hbo-opleiding. Een hbo-opleiding is meer gericht op realiseren. Onderzoek neemt ook binnen het hbo een steeds grotere plek in.

Een opleiding op de universiteit leidt in principe op tot onderzoeker en houdt zich meer bezig met vernieuwing op basis van onderzoek. In de praktijk gaat een groot aantal studenten de beroepspraktijk in, waarin ze hun analytische vaardigheden gebruiken.

Onderwijsgericht – onderzoek gericht

Een hogeschool is een onderwijsinstelling: de onderwijstaak is de belangrijkste taak. Daarnaast is er veel aandacht voor advieswerk aan bedrijven en instellingen.

De universiteit heeft naast haar onderwijstaak een onderzoekstaak. Deze taken zijn voor de universiteiten even belangrijk. Koppeling van onderwijs en onderzoek in het onderwijs aan de ouderejaars studenten is typerend voor het universitaire karakter van het onderwijs. Nieuwe kennis is collegestof en het proces van wetenschappelijk onderzoek komt vanzelfsprekend aan de orde, omdat de docenten vaak zelf een onderzoekstaak hebben.

Meer begeleiding – minder begeleiding

De contacten met studenten zijn op hogescholen vaak intensiever en er is wat meer begeleiding op weg naar het zelfstandig kunnen werken.

Vaak vindt het onderwijs op hogescholen in kleine projectgroepen plaats.

Universiteiten hebben naast kleinschalige werkcolleges en projecten ook hoorcolleges voor een grote groep studenten. In het wetenschappelijk onderwijs wordt een groter beroep gedaan op je zelfdiscipline dan in het hbo. Je hoeft niet verplicht bij alle colleges aanwezig te zijn: als je denkt dat je zo nu en dan een college kunt missen, is het aan jou om dit risico te nemen. Realiseer je wel dat je altijd een studieachterstand oploopt als je colleges overslaat.

Deze zelfstandigheid in je studie betekent trouwens ook dat je veel vrijheid krijgt om zelf keuzes te maken in je studieprogramma.

Relatief laag onderwijstempo – relatief hoog onderwijstempo

Op universiteiten wordt van je verwacht dat je onderwerpen snel kunt opnemen en dat je de stof vlot begrijpt. Het tempo waarmee de universiteit het onderwijs aanbiedt, ligt hoger dan bij hogescholen. Daar wordt langer bij een onderwerp stilgestaan.

Termen

Bepaalde termen zal je steeds weer tegenkomen als het gaat om studeren. Daarom hieronder een aantal termen en hun betekenis.

Bachelor hbo(hoger beroepsonderwijs):

Een bacheloropleiding aan een hogeschool (hbo) duurt vier jaar en bereidt je voor op de beroepspraktijk. Met een hbo bachelor diploma ben je echt klaar voor de arbeidsmarkt. Maar met een hbo bachelor diploma kun je ook doorstromen naar een één- of tweejarige master opleiding aan een hbo of universiteit(met schakeljaar).

Bachelor wo(wetenschappelijk onderwijs):

Een bacheloropleiding aan een universiteit duurt drie jaar. Met een wo bachelor diploma van een universiteit op zak kun je doorstromen naar een één- of tweejarige master opleiding aan een universiteit in Nederland of elders in Europa. Je kunt er ook voor kiezen om na de bachelor fase meteen te gaan werken, maar in dat geval heb je geen volwaardig universitair programma afgerond.

Master universiteit (en hbo):

Een master opleiding aan een universiteit duurt één of twee jaar. De universitaire master opleidingen richten zich op de arbeidsmarkt, of ze bereiden je voor op een wetenschappelijke carrière.

Met een bachelor diploma kun je zonder verdere eisen doorstromen naar minimaal één master opleiding aan dezelfde universiteit. Wil je doorstromen naar een andere Nederlandse of buitenlandse universiteit, dan is het mogelijk dat er aanvullende eisen worden gesteld. Hbo-studenten die een wo master willen volgen, moeten bijna altijd eerst een schakelprogramma doen. Bij steeds meer hbo studies heb je ook een direct aansluitende (hbo-)master.

Propedeuse:

Dit is het eerste studiejaar van een hbo- of wo opleiding. Een hbo propedeuse geeft soms toegang tot een universitaire bachelor, maar meestal kiezen studenten ervoor om eerst hun hbo diploma te halen. Daarna stromen ze eventueel door naar een (universitaire) master opleiding.

Brede propedeuse:

Sommige hogescholen en universiteiten kiezen ervoor om een algemeen programma in het eerste jaar aan te bieden. Zo maak je kennis met verschillende

opleidingen, voordat je een definitieve keuze maakt. Je kiest bij de start vaak wel voor één studie, maar volgt veel vakken samen met studenten van verwante opleidingen. Je kunt dan soepel overstappen.

Numerus fixus:

Voor sommige opleidingen komen meer aanmeldingen binnen dan er plaatsen zijn. Deze opleidingen met 'numerus fixus' selecteren zelf via **decentrale selectie** tussen 15 januari en 15 april. Verschillende selectie criteria worden toegepast, zie de websites van de betreffende instellingen/toelating en selectie. Belangrijk is te weten dat de overgangscijfers van vwo/gymnasium 5 naar vwo/gymnasium 6 worden gebruikt bij de selectie!

Major en Minor:

Een major is een moderne term voor hoofdvak, zoals minor een modern woord is voor bijvak. Majors zijn hoofdrichtingen binnen je eigen bacheloropleiding. Minors zijn aanvullende, vaak samenhangende keuzevakken die ongeveer een half jaar studie kosten. Vaak kun je die ook buiten je opleiding volgen, soms is dat zelfs verplicht.

Associate Degree:

Soms worden de eerste twee jaar van een hbo-opleiding aangeboden als **associate degree** of AD. Je krijgt daarmee een diploma dat tussen mbo en hbo ligt en dit is voornamelijk bedoeld voor mbo studenten die nog willen doorstuderen maar een hele hbo-opleiding niet zien zitten.

Bindend studieadvies

Als je te weinig studiepunten haalt in het eerste jaar, dan heeft de opleiding te weinig vertrouwen dat je het einddiploma zult halen. Je krijgt dan het bindend studieadvies (BSA) om te stoppen met de opleiding. Dit heet ook wel de prestatie-eis. Het hele hbo en de universiteiten maken er al gebruik van. Ook moet je steeds vaker binnen twee jaar je propedeuse op zak hebben.

Duale leerroute (hbo):

Tijdens deze vorm van onderwijs worden studeren en betaald werken afgewisseld of gecombineerd. Anders dan bij voltijds- en deeltijdstudies loop je als duaal student geen stage, maar ben je tijdens je werkperiode gewoon werknemer en verdien je een normaal salaris.

Links naar informatie over studeren, studiefinanciering, vervolgoopleidingen, loting, aanvullende eisen, numerus fixus:

<https://www.keuzegids.org/ol> (alleen op school of via intranet te openen)
<https://www.amadeus.helpmeebijjob.nl>

<https://www.startstuderen.nl>
<https://www.studiekeuze123.nl/>
<https://www.duo.nl>

<https://www.gompas.studiekeuze.nl>
<https://www.gompas.profielkeuze.nl>

*Van de onderbouw naar de
bovenbouw*
Februari 2021